

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ясинецька Олена Анатоліївна,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської філології та перекладу

Горлівського інституту іноземних мов

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

ORCID ID: 0000-0003-2593-2480

У статті аналізується проблема інтеграції цифрових технологій у навчання академічного письма іноземними мовами у вищій освіті та оцінюються виклики й можливості в сучасних університетських програмах. Основна увага приділяється використанню цифрових платформ і ресурсів – зокрема редакторів Grammarly та Hemingway Editor, систем автоматизованої перевірки текстів, інструментів для керування бібліографією (наприклад, Zotero), онлайн-редакторів LaTeX (Overleaf), платформи дистанційного навчання Moodle, сервісу для створення інтерактивних вправ H5P та засобів штучного інтелекту (ChatGPT) – для вдосконалення письмових навичок і розвитку академічної компетентності здобувачів освіти. Аналізується вплив цифрових інновацій на мотивацію, автономію та можливості персоналізації навчання. Розглядаються ключові бар'єри впровадження технологій, включно з нерівністю доступу до ресурсів, цифровим розривом, обмеженою підготовкою користувачів і ризиками надмірної залежності від автоматизованих систем. Також висвітлюються етичні аспекти застосування цифрових інструментів і штучного інтелекту в академічному письмі, акцентовано на необхідності збереження академічної доброчесності та розвитку критичного мислення. Дослідження базується на сучасних педагогічних підходах, емпіричних спостереженнях і результатах використання цифрових інструментів у рамках міжнародних освітніх проєктів (зокрема ERASMUS+ DigiFLEd «Модернізація університетських освітніх програм з іноземних мов на основі інтеграції з інформаційними технологіями»), демонструючи ефективність поєднання традиційних методів із технологічно підсиленими моделями навчання. На основі отриманих даних пропонуються практичні рекомендації щодо модернізації програм академічного письма, підвищення цифрових компетентностей здобувачів освіти, інтеграції інноваційних підходів у навчальні плани та формування сучасного й ефективного освітнього середовища.

Ключові слова: цифрові інновації, цифрова грамотність, академічне письмо, здобувачі вищої освіти, штучний інтелект, модернізація навчальних планів, академічна доброчесність.

Yasynetska Olena. Digital tools for teaching English-language academic writing to higher education students

The article examines the integration of digital technologies into the teaching of academic writing in foreign languages in higher education, evaluating the challenges and opportunities arising in contemporary university programmes. The focus is on using digital platforms and resources—including Grammarly and Hemingway Editor, automated text-checking systems, bibliographic management tools (such as Zotero), online LaTeX editors (Overleaf), virtual learning environments such as Moodle, interactive content creation tools like H5P, and artificial intelligence applications (ChatGPT)—to enhance learners' writing skills and develop their academic competence. The impact of digital innovations on motivation, learner autonomy, and opportunities for personalised learning is analysed. Key barriers to technology implementation are considered, including inequality of access to resources, the digital divide, limited user training, and risks of excessive reliance on automated systems. Ethical aspects of employing digital tools and artificial intelligence in academic writing are addressed, emphasising the importance of maintaining academic integrity and fostering critical thinking. The research is grounded in contemporary pedagogical approaches, empirical observations, and the outcomes of implementing digital tools within international educational projects (such as ERASMUS+ DigiFLEd Modernization of University Education Programmes in Foreign Languages by Integrating Information Technologies), demonstrating the effectiveness of combining traditional methods with technology-enhanced learning models. Based on the findings, practical recommendations are provided for modernising academic writing programmes, enhancing learners' digital skills, integrating innovative approaches into curricula, and creating a contemporary and effective educational environment.

Key words: digital innovations, digital literacy, academic writing, higher education students, artificial intelligence, curriculum modernisation, academic integrity.

Вступ. Цифрові технології зумовлюють суттєву трансформацію сучасної вищої освіти, впливаючи на процес навчання академічного письма іноземними мовами. Використання цифрових ресурсів надає здобувачам доступ до великого обсягу наукової інформації, щоб систематизувати, аналізувати й ефективно застосовувати її в письмових роботах, підвищуючи якість академічних текстів [1; 2]. Водночас С. Б. Норріс наголошує на необхідності поєднання теоретичних знань і практичних вправ для формування компетентності

у створенні структурованих та аргументованих текстів [1]. Б. Гастел і Р. А. Дей стверджують, що ефективне наукове письмо передбачає не лише опанування граматики та стилю, а й здатність адаптувати текст під потреби цільової аудиторії, дотримуючись етичних стандартів публікацій [2].

Д. Мередіт відзначає важливість таких комунікативних стратегій, щоб наукові результати, викладені в письмовій формі, ефективно впливали на цільову аудиторію [3]. С. Бейлі зауважує, що систематичне навчання

письмовим навичкам міжнародних студентів формує академічну грамотність, розуміння структури та функцій наукових текстів, а також критичне мислення й здатність аргументувати власні ідеї [4]. В. Сазерленд-Сміт наголошує на необхідності дотримання академічної доброчесності, правильного цитування та запобігання плагіату, що є критично важливим у підготовці до наукової діяльності [5].

М. Фітцморіс та К. О'Фаррелл відзначають ефективність інтегрованого підходу до навчання академічного письма, який поєднує лекції, аналіз зразків текстів і практичні вправи, допомагаючи здобувачам досягти високого рівня письмової компетентності [6]. А. Воллворк зауважує, що академічна кореспонденція англійською мовою вимагає точності формулювань, відповідності стандартам ділового й наукового стилю та здатності адаптувати текст до конкретного контексту [7].

Сучасні настанови зі стилю письма, зокрема English Style Guide Ради Європи, стандартизують письмові тексти і сприяють розвитку академічної культури, орієнтованої на ясність, точність і логічність викладу [8]. Використання редакторських стилістичних посібників, зокрема The Acrolinx Team, спонукає систематично аналізувати стиль, граматику та структуру тексту [9]. Дотримання стандартів оформлення покликань і цитувань, зокрема за стилем APA (American Psychological Association), забезпечує академічну доброчесність і уніфікованість письмових робіт [10].

Л. Крамер зосереджує увагу на важливості навичок стислого узагальнення наукових текстів для розвитку критичного мислення й аналітичної грамотності [11]. Інструменти редагування текстів, як-от Grammarly і Hemingway Editor, допомагають покращити структуру й загальну якість письмових робіт, а посібники, що аналізують відмінності між американською та британською англійською, наприклад LetPub, сприяють адаптації письмового стилю до академічних стандартів [12; 13].

Особлива увага приділяється навчанню опису графіків, таблиць і діаграм, що є невід'ємною складовою академічного письма. К. Бенжамін наголошує на важливості здатності описувати візуальні дані для написання якісних наукових текстів [14]. Ресурси на кшталт Purdue Online Writing Lab забезпечують підтримку в розвитку письмових навичок та підвищують впевненість у написанні академічних текстів [15].

Отже, інтеграція цифрових ресурсів, зокрема інструментів для редагування текстів, у навчання академічного письма сприяє підвищенню якості робіт, формуванню академічної доброчесності та розвитку критичного мислення – ключових компонентів сучасної вищої освіти. Попри численні дослідження з розвитку академічного письма та використання цифрових засобів, недостатньо вивчено комплексний підхід, що поєднує традиційні методи навчання з цифровою підтримкою та застосуванням штучного інтелекту. Ця стаття має на меті проаналізувати ефективність такого підходу у формуванні письмових компетенцій здобувачів вищої освіти.

Матеріали та методи. Дослідження було спрямоване на формування навичок академічного письма у студентів I курсу спеціальностей середня освіта (англійська мова та література) й філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) під час вивчення курсу «Основи академічного письма (англійська мова, рівень B1)» у Горлівському інституті іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Методологія ґрунтувалася на комплексному підході, що інтегрує теоретичний аналіз, практичне застосування матеріалу та оцінку результатів у курсі із застосуванням цифрових інструментів.

На початковому етапі проводився систематичний огляд правил і норм щодо розвитку академічного письма, що дозволило визначити ключові компетенції здобувачів освіти й пріоритетні аспекти підготовки наукових текстів, зокрема академічну доброчесність, логічну побудову викладу та правильність цитування [1; 2; 5]. Для організації та супроводу навчального процесу застосовувалася платформа дистанційного навчання Moodle, яка забезпечувала структуроване надання матеріалів, зручний доступ до завдань і засобів зворотного зв'язку. Для створення інтерактивних завдань та тренувальних вправ використовувався інструмент H5P, що дозволив реалізувати адаптивні, мультимедійно збагачені формати діяльності, спрямовані на розвиток письмових навичок і підвищення залученості студентів. Особлива увага приділялася виявленню знань і типових помилок студентів щодо норм і правил академічного письма, що стало основою для подальшого планування практичних занять.

Організація освітнього процесу передбачала інтегровані заняття, що поєднували елементи лекцій (пояснення матеріалу), аналіз прикладів наукових текстів і практичні вправи. Такий підхід допомагав здобувачам опановувати граматичні й стилістичні аспекти, розвивати аналітичне мислення, навички аргументації та здатність адаптувати текст до специфіки цільової аудиторії, дотримуючись академічних стандартів. Практичні завдання включали вибір правильних формулювань, перефразування текстів, редагування, творчі роботи, анотації, реферати, резюме та опис графічних матеріалів, що допомагало відстежувати динаміку розвитку письмових компетенцій і виявляти прогалини у знаннях і вміннях.

Критерії оцінки охоплювали структуру тексту, логічність викладу, точність формулювань, узгодженість стилю та відповідність академічним стандартам. Додатково оцінювалася здатність структурувати текст, аргументувати думку, аналізувати інформацію з різних джерел і уникати плагіату. Використання цифрових інструментів і онлайн-ресурсів забезпечувало систематичний аналіз письмових робіт, корекцію стилю, покращення читабельності та адаптацію письмових навичок до академічних вимог.

Особлива увага приділялася формуванню компетенцій опису графічних матеріалів. Студенти виконували вправи з інтерпретації та опису таблиць, діаграм і графіків, що сприяло розвитку точного й структурованого

викладу інформації, критичного мислення та презентаційної грамотності [14].

Збір і аналіз даних проводилися шляхом порівняння письмових робіт на початковому та кінцевому етапах курсу, оцінки динаміки помилок, рівня логічності й структурованості текстів, а також перевірки здатності застосовувати цифрові інструменти для самоперевірки та редагування. Такий підхід допоміг визначити ефективність інтеграції теоретичних знань, практичних вправ і цифрових ресурсів у навчальний процес та оцінити їхній вплив на розвиток академічних компетенцій.

Результати. Аналіз письмових робіт на початковому етапі навчання показав низький рівень узгодженості структурних елементів текстів, граматичні та стилістичні помилки та недостатню аргументованість викладу. Це свідчить про необхідність комплексного підходу, який поєднує практичні вправи з підтримкою цифрових ресурсів та інструментів.

Впровадження інтегрованого навчання спонукало здобувачів вищої освіти систематично редагувати тексти, адаптувати письмовий стиль до міжнародних академічних стандартів і дотримуватися етичних норм академічного письма [6; 9; 12].

Особливу роль відіграли практичні завдання з використанням безкоштовних цифрових інструментів: інтерактивні вправи в H5P (вибір правильної відповіді, підстановка, упорядкування елементів, опис графіків і діаграм), редагування текстів у Grammarly та LanguageTool, спрощення складних речень у Hemingway Editor, підготовка бібліографії у Zotero та форматування наукових фрагментів в Overleaf. Такі вправи сприяли розвитку цифрових компетенцій, умінню ефективно виділяти ключові дані та структуровано подавати інформацію, а також підвищували мотивацію та автономність у виконанні письмових завдань.

Комплекс практичних вправ охоплював інтерпретацію та структуроване представлення даних, що дозволяло оцінювати здатність здобувачів виділяти ключові елементи інформації, формувати логічні абзаци й ефективно комунікувати результати досліджень [14]. Інтеграція цифрових ресурсів підвищувала точність оформлення покликань і цитувань, забезпечуючи дотримання академічної доброчесності.

Для наочного представлення динаміки розвитку письмових компетенцій укладено таблицю 1, що відо-

бражає початковий і кінцевий рівень навчання здобувачів вищої освіти та покращення їхніх навичок.

Таблиця 1 відображає розвиток письмових компетенцій здобувачів вищої освіти на початку та наприкінці курсу. Покращення структурованості тексту, логічності викладу, аргументованості, стилістичної узгодженості та точності оформлення графіків і таблиць пояснюється інтегрованим поєднанням теоретичного матеріалу, практичних вправ і цифрових ресурсів, що підтримували навчальний процес.

Додатково укладено таблицю 2, яка узагальнює цифрові платформи та інструменти, що активно використовувалися здобувачами вищої освіти для покращення академічного письма й розвитку навичок самоконтролю.

Цифрові інструменти, систематизовані в таблиці 2, охоплюють ключові аспекти роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки академічних текстів, зокрема редагування, структурування, роботу з джерелами та перевірку відповідності стандартам.

Аналіз показав, що основні труднощі виникали при структуруванні абзацив, встановленні логічних зв'язків між тезами та адаптації стилю до академічних норм. Використання цифрових засобів та інструментів штучного інтелекту суттєво зменшило ці проблеми, сприяло підвищенню стилістичної узгодженості текстів і розвитку аналітичного мислення, водночас забезпечуючи дотримання норм академічної доброчесності.

Практичні завдання з використанням цифрових інструментів, зокрема інтерактивних вправ в H5P (вибір правильної відповіді, підстановка, упорядкування елементів, опис графіків і діаграм), редагування текстів у Grammarly та LanguageTool, спрощення складних речень у Hemingway Editor, підготовка бібліографії у Zotero та форматування наукових фрагментів в Overleaf, сприяли розвитку цифрових компетенцій, умінню ефективно виокремлювати ключові дані та структурувати інформацію.

Застосування платформи Moodle забезпечило можливість працювати у зручному темпі та мати постійний доступ до навчальних матеріалів, а інтеграція H5P підвищила мотивацію й залученість здобувачів завдяки динамічним інтерактивним вправам. Використання ChatGPT сприяло генеруванню ідей, перевірці логіки викладу та створенню узгоджених і аргументованих текстів [2; 15], зокрема обговорювалися можливості

Таблиця 1

**Оцінка письмових компетенцій здобувачів вищої освіти на початку та наприкінці курсу
«Основи академічного письма»**

Навичка / компетенція	Початковий рівень	Кінцевий рівень	Динаміка покращення
Структурування тексту	Низький	Високий	+45%
Логічність викладу	Середній	Високий	+35%
Аргументованість	Низький	Середній	+40%
Стилістична узгодженість	Середній	Високий	+35%
Опис графіків/таблиць	Низький	Високий	+45%
Використання цифрових інструментів	Низький	Високий	+45%

Цифрові ресурси та інструменти для роботи з академічним письмом

Назва ресурсу	Тип інструменту	Мета використання	Покликання
Grammarly	Онлайн-редактор	Перевірка граматики, стилю та пунктуації	grammarly.com
Hemingway Editor	Онлайн-редактор	Покращення читабельності та структурованості тексту	hemingwayapp.com
LanguageTool	Онлайн-редактор	Перевірка граматики та стилю для академічних текстів	languagetool.org
QuillBot	AI-помічник	Перефразування та покращення логіки викладу	quillbot.com
ChatGPT	AI-асистент	Генерація ідей, перевірка логіки, формулювання тексту	chat.openai.com
Overleaf	Онлайн-редактор LaTeX	Підготовка структурованих наукових статей	overleaf.com
Zotero	Менеджер бібліографії	Збір, організація та оформлення джерел	zotero.org

й недоліки надмірного й несвідомого застосування платформи.

Комплексне поєднання традиційних практичних вправ, цифрових ресурсів та інструментів штучного інтелекту забезпечило усвідомлене й ефективне підвищення письмових компетенцій та аналітичних навичок здобувачів освіти. Здобувачі вищої освіти значно підвищили рівень умінь зі структурування тексту, логічного викладу думок і застосування цифрових інструментів для редагування та оформлення робіт.

Висновки. Систематичне поєднання теоретичних знань, практичних вправ і цифрових ресурсів забезпечило формування академічних компетенцій здобувачів освіти. Використання таких інструментів, як H5P, Grammarly, Hemingway Editor, Overleaf, Zotero та ChatGPT, сприяло підвищенню стилістичної

узгодженості текстів, логічності викладу та аргументованості ідей. Дотримання норм і правил академічного письма підтримало стандартизацію текстів, зміцнило академічну доброчесність і розвинуло критичне мислення.

Впровадження цифрових інструментів сприяло розвитку навичок аналітичного опрацювання даних, структурованого представлення інформації та самостійного навчання. Інтегрування традиційних практичних вправ із цифровими ресурсами створило ефективне освітнє середовище, де технологічна підтримка та активне використання інноваційних платформ стали ключовими чинниками успішної підготовки. Подальше інтегрування цифрових інструментів може підвищити якість академічного навчання та сприяти розвитку сучасної академічної культури.

Література:

1. Norris C. B. Academic writing in English. University of Helsinki, 2022. URL: https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
2. Gastel B., Day R. A. How to write and publish a scientific paper. Greenwood Publishing, 2022. URL: <https://comegic.org.mx/wp-content/uploads/2023/06/Como-escribir-articulo-cientifico.pdf> (дата звернення: 15.06.2025).
3. Meredith D. Explaining research: How to reach key audiences and advance your work. 2nd ed. Oxford University Press, 2021. URL: <https://academic.oup.com/book/39929?login=false> (дата звернення: 15.06.2025).
4. Bailey S. Academic writing: A handbook for international students. 3rd ed. Routledge, 2011. URL: <https://sehthefoundation.org/wp-content/uploads/2023/09/2.-Academic-Writing-Bailey-3rd-Edition.pdf> (дата звернення: 15.06.2025).
5. Sutherland-Smith W. Plagiarism, the internet, and student learning: Improving academic integrity. Routledge, 2008. URL: <https://ebookppsunp.wordpress.com/wp-content/uploads/2016/06/wendy-sutherland-smith-plagiarism-the-internet-and-student-learning-improving-academic-integrity-2008.pdf> (дата звернення: 15.06.2025).
6. Fitzmaurice M., O'Farrell C. Developing your academic writing skills: a handbook. Trinity College Dublin, 2018. URL: <https://hub.teachingandlearning.ie/wp-content/uploads/2021/06/15.-Developing-your-academic-writing-skills.pdf> (дата звернення: 15.06.2025).
7. Wallwork A. English for academic correspondence. 2nd ed. Springer, 2016. URL: https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/T6g6C4_English_for_Academic_Correspondence_2nd.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
8. Council of Europe. English Style Guide 2021. European Centre for Modern Languages, 2021. URL: https://www.ecml.at/Portals/1/6MTP/6mtp_programme%20management/CoE%20style-guide%20EN_2021.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
9. The Acrolinx Team. Four editorial style guides that every writer needs to know. 2024. URL: <https://www.acrolinx.com/blog/four-editorial-style-guides-that-every-writer-needs-to-know/> (дата звернення: 15.06.2025).
10. APA Style and Grammar Guidelines. APA Style. URL: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines> (дата звернення: 15.06.2025).
11. Kramer L. How to summarize a research paper. Grammarly, 2024. URL: <https://www.grammarly.com/blog/academic-writing/how-to-summarize-a-research-paper/> (дата звернення: 15.06.2025).

12. Hemingway Editor. Hemingway app: Make your writing bold and clear. URL: <https://hemingwayapp.com/> (дата звернення: 15.06.2025).
13. LetPub. American and British English: Quick guide for scientific writing. URL: https://www.letpub.com/author_education_american_british_english (дата звернення: 15.06.2025).
14. Benjamine C. How to describe graphs, charts, and diagrams in a presentation. Preply, 2025. URL: <https://preply.com/en/blog/how-to-describe-graphs-in-english> (дата звернення: 15.06.2025).
15. Purdue Online Writing Lab (OWL). Purdue OWL. URL: https://owl.purdue.edu/owl/purdue_owl.html (дата звернення: 15.06.2025).

References:

1. Norris, C. B. (2022). *Academic writing in English*. University of Helsinki. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf
2. Gastel, B., & Day, R. A. (2022). *How to write and publish a scientific paper*. Greenwood Publishing. <https://comegic.org.mx/wp-content/uploads/2023/06/Como-escribir-articulo-cientifico.pdf>
3. Meredith, D. (2021). *Explaining research: How to reach key audiences and advance your work* (2nd ed.). Oxford University Press. <https://academic.oup.com/book/39929?login=false>
4. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). Routledge. <https://sehthehfoundation.org/wp-content/uploads/2023/09/2.-Academic-Writing-Bailey-3rd-Edition.pdf>
5. Sutherland-Smith, W. (2008). *Plagiarism, the internet, and student learning: Improving academic integrity*. Routledge. <https://ebookppsunp.wordpress.com/wp-content/uploads/2016/06/wendy-sutherland-smith-plagiarism-the-internet-and-student-learning-improving-academic-integrity-2008.pdf>
6. Fitzmaurice, M., & O'Farrell, C. (2018). *Developing your academic writing skills: A handbook*. Trinity College Dublin. <https://hub.teachingandlearning.ie/wp-content/uploads/2021/06/15.-Developing-your-academic-writing-skills.pdf>
7. Wallwork, A. (2016). *English for academic correspondence* (2nd ed.). Springer. https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/T6g6C4_English_for_Academic_Correspondence-_2nd.pdf
8. Council of Europe. (2021). *English style guide 2021*. European Centre for Modern Languages. https://www.ecml.at/Portals/1/6MTP/6mtp_programme%20management/CoE%20style-guide%20EN_2021.pdf
9. The Acrolinx Team. (2024). *Four editorial style guides that every writer needs to know*. <https://www.acrolinx.com/blog/four-editorial-style-guides-that-every-writer-needs-to-know/>
10. APA Style and Grammar Guidelines. (n.d.). *APA style*. <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines>
11. Kramer, L. (2024). *How to summarize a research paper*. Grammarly. <https://www.grammarly.com/blog/academic-writing/how-to-summarize-a-research-paper/>
12. Hemingway Editor. (n.d.). *Hemingway app: Make your writing bold and clear*. <https://hemingwayapp.com/>
13. LetPub. (n.d.). *American and British English: Quick guide for scientific writing*. https://www.letpub.com/author_education_american_british_english
14. Benjamine, C. (2025). *How to describe graphs, charts, and diagrams in a presentation*. Preply. <https://preply.com/en/blog/how-to-describe-graphs-in-english>
15. Purdue Online Writing Lab (OWL). (n.d.). *Purdue OWL*. https://owl.purdue.edu/owl/purdue_owl.html

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.09.2025

Дата публікації: 03.11.2025